SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2362

av Emma Altenhammar m.fl. (SD)

Scenkonst

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nationell översyn och kvalitetssäkring av scenkonstutbildningar och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska utreda hur en ökad digital tillgång till kultur påverkar kulturutövare i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Riksteatern ska få möjlighet att utveckla sin verksamhet i linje med det som anförs i motionen och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige har ett rikt kulturliv och en stark scenkonsttradition. Musik, teater, dans och andra sceniska uttryck bidrar inte bara till konstnärlig utveckling utan också till bildning, gemenskap och ett levande samhälle. Samtidigt står scenkonsten inför flera utmaningar. Konkurrensen på arbetsmarknaden är hård, digitaliseringen förändrar publikens beteenden och många kulturutövare verkar under osäkra villkor.

För att svensk scenkonst även framöver ska hålla hög kvalitet, nå publik i hela landet och erbjuda rimliga villkor för dem som verkar inom sektorn krävs reformer på flera områden.

Nationell översyn och kvalitetssäkring av scenkonstutbildningar

I Sverige finns ett brett utbud av scenkonstutbildningar inom bland annat dans, teater, musik och sång. Det är positivt att många söker sig till dessa utbildningar och vill utvecklas inom konstnärliga yrken. Samtidigt råder hård konkurrens om arbetstillfällen inom scenkonsten, både nationellt och internationellt.

Varje år examineras nya scenkonstnärer samtidigt som arbetsmarknaden är begränsad och kraven höga. Det finns därför skäl att se över hur väl dagens utbildningsutbud motsvarar arbetsmarknadens behov och hur utbildningarnas kvalitet kan säkerställas.

En nationell översyn bör omfatta såväl antalet utbildningsplatser som utbildningarnas innehåll, kvalitet och arbetslivsanknytning. Det är även angeläget att säkerställa att utbildningarna leds och bemannas av personer med relevant kompetens och erfarenhet från scenkonstens område. Inom yrkesinriktade utbildningar är praktisk erfarenhet ofta av särskilt stort värde.

Det bör också prövas hur samarbetet mellan utbildningar och professionella scener kan stärkas, så att elever under utbildningstiden får bättre möjligheter till praktik, nätverk och arbetslivserfarenhet.

Digitaliseringens påverkan på kulturutövare

Digitaliseringen har på kort tid förändrat hur kultur produceras, distribueras och konsumeras. Under senare år har strömmande föreställningar, digitala konserter och andra nätbaserade kulturformer vuxit fram. Detta har skapat nya möjligheter att nå publik i hela landet, inte minst personer som av geografiska, ekonomiska eller praktiska skäl har svårt att ta del av kultur på plats.

Samtidigt innebär utvecklingen nya utmaningar för kulturutövare och arrangörer. Intäktsmodeller förändras, konkurrensen ökar och förutsättningarna för traditionella scener påverkas. Den levande scenkonstens särskilda värde – mötet mellan publik och utövare i samma rum – kan inte fullt ut ersättas av digitala format.

Det finns därför skäl att utreda hur en ökad digital tillgång till kultur påverkar kulturutövare i Sverige. En sådan utredning bör belysa både möjligheter och risker, samt hur digitalisering kan användas för att bredda tillgängligheten utan att försämra villkoren för dem som verkar inom kulturlivet.

Riksteatern och kultur i hela landet

Riksteatern fyller en viktig funktion genom att tillgängliggöra scenkonst i hela landet. Genom turnerande verksamhet och lokala samarbeten når verksamheten orter som annars har begränsad tillgång till professionell scenkonst. Detta bidrar till att kultur inte enbart koncentreras till storstäder och större institutioner.

Det finns skäl att vidareutveckla Riksteaterns roll som en nationell bärare av kultur i hela landet. En stärkt verksamhet kan skapa fler möjligheter för dansare, skådespelare, musiker och andra scenkonstutövare att få långsiktiga uppdrag och anställningar.

Detta är inte bara viktigt ur ett kulturpolitiskt perspektiv, utan även för tryggheten på arbetsmarknaden. Många kulturutövare arbetar i dag under osäkra former med korta projektanställningar och varierande inkomster. Genom fler långsiktiga uppdrag och en starkare nationell struktur kan villkoren förbättras samtidigt som publiken i hela landet får bättre tillgång till scenkonst.

Emma Altenhammar (SD)

Mattias Karlsson Bergman (SD) *Mikael Strömberg (SD)*

Runar Filper (SD)